

ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ДОШКІЛЬНЯТ

Круглий стіл “ДВ”

12 березня всі заклади освіти, зокрема й дошкільної, були закриті на карантин через епідемію коронавірусу (COVID-19). Працівники закладів перейшли в режим дистанційної роботи. Що це означає для адміністрації дитячих садків та педагогів? Як організувати взаємодію з вихованцями та їхніми батьками? На спеціальному сайті МОН України mon-covid19.info та в листі МОНУ № 1/9-219 від 23.04.2020 є відповіді не на всі запитання, які хвилюють педагогів дошкільця. Тому редакція звернулася до авторитетних науковців і методистів з проханням поділитися своїм баченням із читачами “ДВ”.

Який зміст вкладаємо в поняття “дистанційне навчання дошкільнят”?

Катерина КРУТІЙ,

д-р пед. наук, професор

Дистанційне навчання — це сукупність сучасних засобів, що забезпечують надання інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій).

Я повністю погоджуюся з позицією МОНУ, зокрема щодо рекомендації педагогам готувати матеріали для роботи з батьками, підтримувати зв'язок із ними, допомогти їм організувати найкращий “садочок” у себе вдома.

Треба чітко визначитись із тим, що **дистантна освіта** — це той контент, який надається педагогом і закладом дошкільної освіти батькам своїх вихованців.

Зауважу: **інформація надається батькам** (!), а вони вирішують, у який зручний для них та їхніх дітей час запропонувати її (аудіо, відео, тексти казок, вірші, приклади організації дитячого експериментування, ігрової, образотворчої та інших видів діяльності) малятам, ураховуючи їхній психофізіологічний та емоційний стан.

Ірина РОМАНЮК,

методистка НМЦ, управління освіти, м. Миколаїв

Відповідь, яка з'явилася миттєво, щойно я почула запитання, — “ніякого”. І мене зачепило — чому саме це слово? Ні, це не байдужість. Я зрозуміла: фраза “дистанційне навчання дошкільнят” стала для мене сенсорним шумом. Мозок відфільтровує непотрібну наразі інформацію, допомагаючи утримувати увагу на чомусь важливішому. Я не можу сказати, що тема дистанційного навчання не важлива, але в контексті впливу на здоров'я дошкільника — **небезпечна**.

Приклади “дистанційного навчання дошкільників”, які я відстежувала, не дають мені підстав виправдати власне процес такого навчання. Мені прикро, але мої розмірковування, побудовані на знаннях і практиці, підтверджує професійний аналіз міфів про “дистанційне навчання дошкільників” науковців, практичних психологів, інших спеціалістів.

На чому ж більш важливому зосереджувалась я? На визначенні кількох основних системних проблем, які треба розв'язати.

Перша проблема. Частина управлінців, керівників закладів та батьків вважають, що дистанційне навчання — це сайти і платформи

(запустити їх — хіба важко?). І не замислюються над тим, що це — лише засоби, які складають не більше 20% усієї системи навчання. Решта 80% — освітні технології, методики навчання, підготовка кадрів, система діагностики й оцінювання результатів, забезпечення і супровід процесу тощо.

Не можуть управлінці, у яких є команда спеціалістів, що забезпечують технічно та організаційно їхні онлайн-зустрічі зі співробітниками, зрозуміти проблем звичайних закладів дошкільної освіти. А деякі керівники закладів та батьки просто не сприймають дистанційну діяльність як складну, адже самі вони за це не бралися, а приклади застосування є. Зізнаватися у своїй неготовності навіть до часткового використання онлайн-навчання майже ніхто не хоче.

Друга проблема. Найбільшу відповідальність за проведення освітнього процесу покладено на педагога. Дехто може сказати: “Ні, батькам важче”. Але ніхто не перевірятиме, як батьки спілкувалися з дитиною, які методи та прийоми застосували, чи дбали про її фізичне та психічне здоров'я.

Зрозуміло, що в реальному житті дитячого садка вихователь щодня проводить, як правило, по два навчально-пізнавальні заняття, прогулянку, спостереження, рухливі ігри, організовує театралізовану діяльність тощо. Вимога організувати освітній процес залишається й під час карантину. **Більшості здається, що звичні для очного навчання форми і методи можна перевести у формат онлайн.** Вимагають від педагогів щоденного проведення онлайн-занять з дітьми із забезпеченням зворотного зв'язку — знову не замислюючись над тим, що у групі 20–25 дітей, і вихователь, навіть той, який володіє інформаційними технологіями, не підготовлений до тривалого здійснення дистанційного освітнього процесу. До того ж підготовка онлайн-занять вимагає колосальної праці!

За короткий час педагогам треба змінити свої професійні функції, знайти засоби підтримання зв'язку з дітьми та батьками, самостійно опанувати онлайн-програми, навчитися знімати і монтувати відеоролики, не маючи спеціального обладнання, а іноді й можливостей, постійно перебуваючи у тривожному стані, зазнаючи критики з боку керівництва, батьків, ЗМІ.

І знову, ніхто не заявляє про те, що контролювати можна тільки те, для виконання чого існують реальні можливості.

Хочу зосередити увагу представників влади та батьківства на особливостях діяльності педагогів. **Весь свій робочий час, за який вихователь отримує від держави мізерну платню, він перебуває у безпосередньому контакті з дітьми.** Робота з оформлення документів, написання планів, розроблення цікавих освітніх проєктів, створення дидактичних посібників, участь у методичних заходах, спрямованих на розвиток професійної компетентності та обговорення

механізмів підвищення якості освіти вихованців, самоосвіта — **усе це здійснюється у позаробочий, вільний час.**

Варто усвідомити, що саме зараз у вихователя є можливість виконувати перелічені трудові функції в робочий час: удосконалити плани освітньої роботи з малятами, узгодити заходи з вузькими спеціалістами, розробити нові освітні проєкти взаємодії з дітьми та батьками.

Третя проблема — шалений тиск на керівника закладу освіти, що борсається між необхідністю виконувати безліч управлінських функцій, вимог органів управління освітою, педагогічних і батьківських колективів, які чекають від нього рішучих дій та розв'язання всіх питань, і неоднозначними рекомендаціями МОНУ, які заводять його в ситуацію жорсткого управління без матеріальних, технічних та людських ресурсів.

У такий період має бути мінімізована звітна інформація (вона, до речі, нічого не дає), а в організації освітнього процесу під час карантину слід зосередитись на здійсненні впливу на дітей через батьків.

Четверта проблема. У Законі України “Про освіту” немає поняття “дистанційне навчання”, ідеться про “дистанційну форму здобуття освіти”, що передбачає “індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій”. Отже,

ми маємо **юридично не врегульовані вимоги до діяльності педагогів**, а тим паче до роботи педагогів з дошкільниками.

Ще одна дуже важлива річ. Платформи онлайн-навчання дошкільнят, на які посилаються управлінці, створюють потужні команди, ці платформи платні й розраховані на ініціативу батьків у такому форматі навчання дітей.

П'ята проблема. Закон України “Про освіту” визначає, що **відповідальність за здобуття дітьми дошкільної освіти несуть батьки**. У батьків немає педагогічної освіти, до того ж багато з них змушені в цей час працювати віддалено (а якщо при цьому в родині тільки один стаціонарний комп'ютер?).

Тому в такій некомфортній для всіх ситуації важливо зосереджувати увагу педагогів на пошуках шляхів взаємодії з батьками, виборі оптимальних рекомендацій щодо організації спільної з дітьми діяльності та допомозі їм у тому, щоби спокійно прийняти своїх малят, а отже, у такий спосіб забезпечити дітей від віртуального інформаційного застосування й насилля навчанням.

Я б говорила не про “дистанційне навчання”, а про “спільне онлайн-пізнання”.

Наталія ШАЛДА,
вихователька-методистка,
ЗДО № 1 “Дзвіночок”,
м. Шостка, Сумська обл.

Як засвідчують мої власні спостереження та аналіз контенту соціальних мереж, сьогодні більшість педагогів різних категорій по-різному трактують поняття “дистанційне навчання дошкільнят”, “дистанційна робота”

та “онлайн-навчання”. Хтось завантажує на сторінки і в групі соціальних мереж безліч низькопробних, з грубими методичними помилками відеозанять для малюків, забуваючи про норми Санітарного регламенту; хтось збирає з інтернету все, що потрапляє на очі, й вивалює це на дітей та батьків, хтось вимагає від батьків мало не щоденних фотозвітів про проведеної роботу... Щоб розібратися в усьому цьому, потрібна кваліфікована допомога фахівців, єдині розумні вимоги і компетентні рекомендації.

Більшість дітей справді сумують за дитячим садочком, своїми виховательками, просять батьків зателефонувати їм, радіють спілкуванню з ними. Утім, на мою думку, **“дистанційне навчання дошкільнят” — це насамперед педагогічна просвіта батьків, без жодного нав'язування, тиску і зобов'язань**. Це рекомендації, поради, лайфхаки, певні алгоритми, цікаві ідеї щодо організації активних ігор, ігрових завдань під час виконання побутових дій батьків і дітей, спілкування. А вже навчити правильно мити руки можна і поєднуючи цей процес із лічкою усіх пальчиків на одній та обох руках, порівнюючи їх між собою, відшукуючи серед пальчиків найменший, найкоротший, найтовщий тощо.

А ще хочу наголосити, що для дистанційного навчання дошкільнят **необхідні певні умови**:

- ◆ технічні вміння і ІКТ-компетентність самих педагогів (уміння користуватися онлайн-платформами, володіння прийомами побудови і проведення онлайн-занять);
- ◆ під'єднання до мережі інтернет;
- ◆ наявність технічного обладнання (комп'ютера, планшета, смартфона).

На жаль, більшість педагогів країни опановують ці знання і вміння самотужки, та й відповідні девайси мають не всі.

Чи можлива якісна освітня робота педагога з дошкільнятами в дистанційному форматі?

Наталія ГАВРИШ,
д-р пед. наук, професор

У нас не було перехідного періоду, щоб підготуватися до такого формату роботи. Усе сталося в один момент. Тому вважаю: сьогодні все, що плануватимуть і пропонуватимуть фахівці, — лише припущення, гіпотези, які мають пройти перевірку часом.

Бачу **дві основні проблеми**. **Перша, з позиції управлінців в освіті:** як визначити робоче навантаження вихователів для обрахування заробітної платні? **Друга, з позиції реалізації освітніх завдань:** як забезпечити якісну освітню діяльність в умовах тривалого від'єднання дітей від закладу дошкільної освіти?

Отже, **перша проблема** — очевидні **побоювання управлінців, щоб вихователі не сиділи без діла, не заборгували державі за вимушеною простій**. Тож педагогів намагаються навантажити в різні способи: байдуже чим, аби були зайняті. Хочу озвучити думку багатьох причетних до системи дошкільної освіти. Вихователі у своїй знеціненій суспільством та ЗМІ праці, які мовчки в умовах мінімальної зарплатні та постійного цькування працюють у переповнених групах, на багато років уперед віддали всі “борги”. До того ж **справжній вихователь навіть в умовах карантину завжди знайде, чим себе зайняти (упорядкуванням власної методичної скарбнички, підвищенням кваліфікації, відновленням здоров'я, вивіщенням свого культурного рівня)**. Про те, чим справді варто навантажити педагогів, буде сказано нижче.

Компетентна відповідь

Тепер щодо **другої проблеми**. Можна, звісно, вдавати, що система дистанційної освіти на її дошкільному рівні працює успішно. Але варто визначитись: ми прагнемо *реально організувати якісну освіту* в складних умовах чи хочемо *вдати, що така система в нас уже налагоджена*? Вдавати ми вміємо. Але чи розумно витратити на це шалені ресурси, передусім людські? Тож пропоную говорити про реальні речі, може, й не дуже показові.

Елементи дистанційного навчання вже давно, хоч і безсистемно, застосовують батьки й окремі вихователі. Йдеться про численні навчально-розвивальні комп'ютерні програми, аудіоказки, мультики, безліч музичних руханок, майстер-класів з художньої творчості тощо.

Батьки, діти яких тимчасово чи постійно з різних причин не відвідують садочки, змушені знаходити все це у просторах інтернету, щоб зайняти корисною діяльністю активних малюків. Залежно від рівня батьківської відповідальності домашні заняття зі згаданими електронними матеріалами проводяться більш або менш систематично і дають різний ефект. Якщо мудрі батьки, "схопивши" ідею, реалізують її в реальному форматі зацікавленого спілкування на матеріалі наявних удома іграшкових, навчальних та інших ресурсів, для дитини така взаємодія стає потужним ресурсом розвитку. На жаль, нерідко батьки просто дають дитині гаджет і вмикають потрібну програму — без ретельного відбору матеріалу, без урахування цільової аудиторії та можливих наслідків. Тоді варто очікувати зовсім іншого результату, адже без належного супроводу використання пристрою перетворюється на пасивне споглядання з усіма негативними наслідками. А ще ж треба враховувати рівень розвитку психічних процесів дитини, її пізнавального інтересу тощо.

Якщо вся життєва енергія дитини зосереджується на яскравому екрані, а процес сприйняття інформації не набуває або майже не набуває продовження, апробування в активній діяльності, то можна передбачити і формування залежності від гаджетів, і збіднений досвід пізнання та взаємодії з елементами довкілля, і напруження у вибудовуванні соціальних зв'язків з однолітками та дорослими.

Отже, величезною мірою успіх залежить від батьків. І якщо раніше відповідальність за якість навчання і виховання дітей лягала на плечі педагогів, то тепер *саме час допомогти батькам відчувати себе відповідальними суб'єктами освітнього процесу, що затверджено, до речі, в законодавчих актах.*

Що ми маємо для цього зробити? Більшість освітніх програм для дошкільнят були написані професійною мовою і не перебували в полі зацікавленості та уваги батьків. Тепер ми **маємо підготувати документ, який зрозумілою, популярною мовою надавав би батькам чіткий образ проміжного або кінцевого результату дошкільної освіти:** за якими параметрами можна визначити, що дитина на певний період її дошкільного життя володіє необхідним набором знань-умінь-навичок, виявляє ставлення до... і демонструє готовність до... Батьки мають прагнути відповідати заявленому рівню і підтягувати до нього знання й уміння дитини, щоб на момент контролю (його форму і зміст ми також маємо подати в доступному для батьків вигляді) вона продемонструвала відповідний результат. Контроль у ситуації дистанції набуває особливого значення.

Отже, на мою думку, **основні зусилля вихователі мають зосередити на роботі з батьками.**

Чи відповідає формат онлайн-занять віковим особливостям дошкільнят? Дітям якого віку можна пропонувати цей формат?

Катерина КРУТІЙ

Ні, не відповідає. У більшості випадків наше педагогічне завдання і методичний свербіж — "усе й одразу" — більше заважають дитині, ніж допомагають отримати інформацію. Як правило, це дві крайності: або *анімація* ("щоб дитині було не нудно і весело"), або *менторство* ("треба навчати, розвивати, формувати та виховувати" — і все це одночасно).

Формат онлайн-занять у класичному розумінні можна запроваджувати **тільки зі старшого дошкільного віку.**

Григорина РОМАНЮК

Важко відповісти на це запитання. Якщо цей формат використовується індивідуально у зв'язку з хворобою однієї дитини або кількох малят, то справді, зустріч із педагогом у форматі онлайн буде корисною, а особливо якщо така зустріч буде здійснюватися в реальному часі проведення заняття з дітьми групи в умовах дошкільного закладу.

А щодо масового онлайн-навчання дітей відчуваю внутрішній спротив, адже переконана: **чуттєвий світ дошкільника потребує постійного живого спілкування з однолітками та дорослими**, спільної діяльності, спонтанності, рухової активності, теплих обіймів тощо.

Я не змогла знайти науково обґрунтованих досліджень, у яких були б описані результати такого навчання, надані рекомендації щодо формату, структури та інших складових таких занять.

У понятійному апараті педагогів є два терміни — “заняття” (певна справа) й “заняття” (навчальний процес). Я не знаю, який смисл вкладено у поняття “онлайн-заняття” та які його види необхідно застосовувати в такому форматі.

Маємо розуміти: якщо йдеться про навчання, то заняття треба вводити в певну систему та послідовність, з доцільним поєднанням різних видів діяльності тощо. **Такий комплексний продукт має розробляти потужна команда фахівців із сучасним технічним забезпеченням**, яка зосереджується не лише на заняттях, а й на фахових роз'ясненнях та психолого-педагогічній підтримці для батьків, що вирішили взяти на себе відповідальність за дистанційне навчання своїх малят.

Формат онлайн-занять дошкільнят передбачає безпосередню участь батьків. Сьогодні ми вже бачимо, що активність навіть найвідповідальніших батьків за участю найпрофесійніших фахівців, які складають для них спеціальні цікаві орієнтовні щоденні розклади діяльності з дітьми, сходять нанівець. Тому вважаю, що заорганізувати освітній процес недоцільно, а педагоги не повинні перебирати на себе відповідальність батьків за розвиток власних дітей. **Протиприродним є утримання дітей біля екранів моніторів заради “навчання”**. На жаль, який би варіант навчання сьогодні не був запропонований — він не задовольнить усіх.

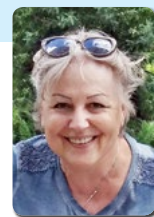
Якщо йдеться саме про систему онлайн-занять, з відпрацюванням вправ, визначенням результатів роботи, то **краще впроваджувати таку роботу з дітьми старшого дошкільного віку**.

Наталія ГАВРИШ

Щодо онлайн-занять.

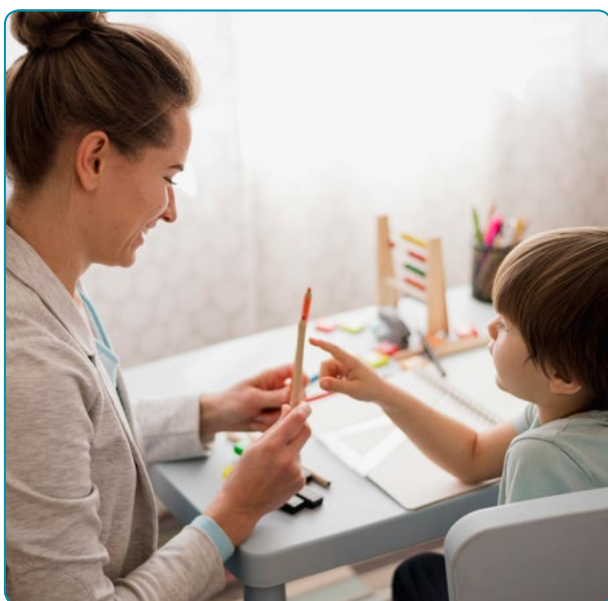
Я маю серйозні сумніви не у можливості їх організації, а в їх впливові на розвиток і виховання дітей.

Про відповідальність батьків ми вже говорили. Але ж ми не повинні забувати, наскільки різні рівні можливостей у реалізації дистанційної освіти мають сім'ї залежно від фінансової спроможності. А ще ж є родини, які мають дітей шкільного віку (в яких своя програма дистанційного навчання і своя відповідальність). Де взяти потрібну кількість гаджетів, щоб забезпечити реальну участь у професійному й освітньому житті кожного члена родини? Чи вистачить у дитячих садочків потужностей для щоденного проведення конференцій за допомогою ZOOM чи якоїсь іншої платформи? Сама неодноразово опинялася в ситуаціях, коли проблеми виникали через недостатню якість зв'язку.

Справді добре було б, якби вихователі записали такі заняття і виклали їх на сайт дитячого садка із запрошенням батькам продовжити заняття в домашніх умовах. Але забезпечити реальний діалог у системі?! У кого виходить — молодці. Тільки пораду за них. **Проте вимагати від усіх, щоб усе було зроблено і зроблено якісно, не можна**. Поки що не можна. Для більшості садочків це має стати важливим завданням на найближче майбутнє.

Стосовно самих онлайн-занять. У переважній більшості тих записів, які я переглянула в інтернеті, **спостерігаємо більш або менш якісні спроби запропонувати дітям маленьке освітнє шоу, в якому їм відводиться роль пасивних споглядачів — вони просто дивляться в екран**. Над формуванням культури батьківського супроводу ми, на жаль, ще не працювали, та й щоб виконувати завдання вихователя, необхідно певним чином обладнати освітній простір у домашніх умовах. І мати якісний інтернет-зв'язок для забезпечення режиму реального діалогу.

Як проводити онлайн-заняття? Скільки часу воно має тривати? Який алгоритм роботи? Чи потрібні фотозвіти?

Катерина КРУТІЙ

Я б запропонувала інший формат і назву — “зустріч”. Зустріч — це зближення з ким- або чим-небудь, наперед домовлене побачення, але це ще й підготовлений заздалегідь прийом. Якщо ми почнемо вводити в лексику термін “зустріч”, пройде зовсім небагато часу, і вихователі, діти та батьки почнуть очікувати саме зустрічей, а не занять. А це принципово різні речі!

Якою має бути онлайн-зустріч як форма спілкування вихователя, дітей і батьків?

Передусім треба заздалегідь підготувати всі матеріали. Бажано, щоб кілька речей (предмети, іграшки, книжка тощо) вже перебували в полі зору дітей.

Уявіть, що ви з дітьми прийшли до театру. Завіса ще закрита, але вже хочеться дізнатися — а що там, за лаштунками? У залі тихесенько грає спокійна музика, малята (глядачі) зручно вмощуються у своїх кріселках...

Починається **етап первинного сприйняття** — відчуття близької таємниці збуджує, притягує, підштовхує дітей до пошуків довкола елементів інформації, яких бракує (“Що зараз буде? Як це буде? Чого очікувати?”). Дитина (і батьки теж) свідомо або підсвідомо нібито черпають/зчитують їх з інформаційного поля місця, де перебуває вихователька. Тому бажано використовувати на задньому плані функцію “розмите тло”. Цей етап — декодування інформації — триває до 2 хв.

Завіса відкривається, починається наступний етап — **сприйняття педагога**. Вступний монолог дорослого (до 2 хв) задає стиль і характер спілкування, сприяє створенню необхідної атмосфери, готує освітню ситуацію і вводить у неї.

У вільному режимі діти переходять від статусу “глядач” і “споживач” до значно ціннішого — “учасник освітнього процесу”. Бажано активно залучати ще одного учасника освітнього процесу — батьків.

На цьому етапі зустрічі маємо забезпечити розуміння дітьми змісту їхньої діяльності, тобто того, чого вони можуть досягти, чого від них очікує вихователька, — **етап сприйняття умов** (до 3хв).

Якщо продовжити порівняння з театром, то далі відбувається “кульмінація вистави”. Вихователька презентує тему зустрічі, м’яко переходячи до **практичного етапу** (до 7хв). Цей етап стимулює відчуття спільності інтересів дітей і дорослих, колективного входження в процес навчальної діяльності (утворення “поля радості” від взаємодії).

Останнім етапом дійства на сцені буде “вихід акторів на уклін”, тобто **підбиття підсумків зустрічі**.

Можна скористатися наведеним далі переліком запитань, але їх не може бути більше, ніж 3-4 до фіналу зустрічі (до 3 хв).

- ♦ Що ти зробив/зробила, і що про це думаєш?
- ♦ У тебе був план роботи. Чи вдалося здійснити задумане?
- ♦ Чи задоволений/задоволена ти результатом своєї роботи?
- ♦ Які нові слова ти запам’ятав/запам’ятала?
- ♦ Як ти гадаєш, що мені сподобалось у твоїй відповіді? Чому?
- ♦ Яке слово тебе зацікавило?
- ♦ Що ти хотів/хотіла би повторити?
- ♦ Яке завдання для тебе виявилось важким? А яке легким?
- ♦ Що нового ти навчився/навчилася?
- ♦ Що тебе здивувало? Які нові ігри тобі сподобалися?
- ♦ Пригадай, кому ти допоміг/допомогла на занятті.
- ♦ Що запам’яталося найбільше?
- ♦ Чого на занятті тобі не хотілося робити? Чому?
- ♦ Що тобі не вдалося?
- ♦ Чим саме ти пишаєшся після заняття?
- ♦ Перед ким ти хотів/хотіла би похвалитися успіхами?

Щоразу структура заздалегідь підготовленої зустрічі може бути іншою, змінюючись залежно від ситуації спілкування з дітьми та батьками. Усе залежить від майстерності виховательки. Такі зустрічі для дітей старшого дошкільного віку можуть тривати до 20 хв, але що молодша дитина, то коротша має бути зустріч.

Ірина РОМАНЮК

Як проводити? Весело, з персонажами, казковими чи вигаданими, зі зверненням до дітей на ім’я, лагідно й привітно! Так, я переважно роблю це для того, щоб привернути увагу до важливого моменту: діти дошкільного віку можуть не запам’ятати певну інформацію, але вони згадають приємні емоції, а це дуже цінно!

Про час. Дітям до 3 років не рекомендують комп’ютерні ігри та заняття, адже потенційна шкода від них із великою ймовірністю буде перевищувати можливу користь. Починаючи з 3-4 років можливе дуже короткочасне використання гаджетів — не більше 10хв на день. Для дітей 5–7 років —

10–15 хв на день. Працювати з комп'ютером або планшетом дитина має за столом. Таким чином у неї буде вироблятися звичка, що це саме робота, а не розвага або марнування часу. При цьому треба подбати про освітлення, зручний стілець, відстань від екрану до очей (не менше 30–40 см).

Ось і відповідь: одне онлайн-заняття у спеціально організованому робочому місці, а далі – звичайне життя: іграшки, малюнки, розмальовки, приготування їжі, прогулянка, прибирання з мамою тощо.

Про алгоритм. Оскільки часу для пізнавального занурення та відпрацювання завдань мало, перед заняттям важливо надати батькам інформацію про його особливості та деякі пояснення з теми, якщо є потреба у продовженні її вивчення. Починати варто зі встановлення зв'язку — привітанням з мотивацією. Потім, одночасно з наданням короткої пізнавальної інформації, відбуватиметься занурення у процес діяльності навколо теми. Аби щось пізнати та добре опанувати, дитині треба це “щось” бачити, чути і відчувати. Тому в занятті мають бути цікаві картинки, предмети, звуки, завдання, які активізують рухову сферу (нескладні вправи з використанням іграшок або предметів, які є у малюка вдома).

Щодо фотозвіту. Яка його мета? Що буде відстежувати? Про що має бути фотозвіт: про діяльність чи її продукт — творчу роботу? Як вихователь має прокоментувати ці фотозвіти (це ж здебільшого спільна робота батьків та дітей)? **Уже сама можливість бачити дітей з батьками, залученими у процес, є звітом, що засвідчує цінність зустрічі.** Якщо вже ви просите батьків “звітувати”, при нагоді у спілкуванні з малятами мусите згадати про кожен фотозвіт, отриманий за час карантину.

Наталія ШАЛДА

Оскільки онлайн-заняття передбачають використання ІКТ, то в їх організації маємо керуватися нормами, визначеними у розділі XII “Вимоги до розпорядку дня і навчання, організації життєдіяльності, рухової активності дітей” Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, де у п. 8 зазначено: “Заняття з використанням комп'ютерів дозволяється проводити для дітей старшого дошкільного віку **два рази на тиждень** (не більше одного разу протягом дня). Безперервна тривалість роботи з комп'ютером **не повинна перевищувати 10 хвилин**. Заняття проводяться у формі спеціальних вправ, ігор дидактичного характеру. Після занять з дітьми проводять зорову гімнастику”.

Нехтувати цими правилами — значить свідомо шкодити здоров'ю дітей, які й без того багато часу проводять із різними девайсами, тим більше під час вимушених “канікул”.

Якщо в обов'язковому порядку дозволити проводити дистанційні заняття зі старшими дошкільниками, то їхній зміст доцільно підпорядковувати важливим календарним датам, народним святам, сезонним природним явищам або темам, що не вимагають статичного положення малюків. Нехай це буде тематичний тиждень типу “Архітектура і архітектори”, “Моє місто і будівельники”, “Весна за моїм вікном і в моїй кімнаті”.

Варіант алгоритму проведення онлайн-заняття

- ✓ Привітання.
- ✓ *Вправа на залучення* (введення в тему чи мотивування до подальших дій) або *проблемне запитання*.
- ✓ *Коротенька інформаційна хвилинка-діалог* з теми з персонажем-іграшкою.
- ✓ *Інтерактивна вправа* з теми.
- ✓ *Пояснення, демонстрація алгоритму виконання завдання продуктивного характеру*: виліпити, намалювати, вирізати, викласти (з паличок, гудзиків, зубочисток, квасолин, горошин, намістинок, клаптиків паперу чи тканини), виконати аплікацію, побудувати, виготовити з доступних матеріалів (що не вимагають грошових затрат і з великою ймовірністю є в кожному домі) тощо.
- ✓ *Поради батькам: рухливі ігри*, у які можна пограти в кімнаті, пов'язавши їх із темою заняття (наприклад: з підручних матеріалів прокласти маршрут для бджілки, що прокинулася навесні й заклопотана пошуками солодкого нектару; знайти в кімнаті всі предмети круглої форми і пронумерувати їх картками із цифрами чи відшукати всі предмети кольору тюльпанів, що квітнуть під вікном); *способи залучення малюка до досліду чи експерименту*, який не потребує спеціальних матеріалів і обладнання; *дитячі книжки та мистецькі твори* (назва, автор, джерело доступу чи готовий текст) з теми, які можна прочитати (роздивитися) разом; *творчі завдання* (намалювати персонажа казки чи оповідання, сконструювати певну фігурку або власний будинок (халабуду) з доступних матеріалів); *зрідка — посилання на пізнавальне відео або мультфільм* з теми, які можна переглянути та обговорити з дитиною.
- ✓ Ритуал прощання.

Такі заняття мають тривати від 10 до 15 хвилин.

Вимагати від батьків фотозвіти не обов'язково і недоцільно. Але якщо самі батьки бажають поінформувати однолітків своєї дитини про їхні спільні заняття, творчі роботи з теми або досягнення і мають час, щоб зафіксувати чи сфотографувати свого малюка, то є сенс створювати фотоколажі чи плейкасти з наданих батьками світлин і демонструвати їх у закритих групах Viber, Facebook.

Чи є альтернатива онлайн-заняттям? І як організувати роботу?

Катерина КРУТІЙ

Слід використовувати ті платформи, які вихователі опанували (це перспектива для організації майбутньої методичної роботи з кадрами після закінчення карантину). Також є необхідність погодити з батьками їхні можливості щодо користування пропонуваними платформами (рівень навичок, швидкість інтернету тощо).

Спланувати роботу може допомогти, зокрема, блоково-тематичне планування за програмою “STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт”, воно є в доступі для кожного вихователя. Можна скористатись уже готовими напрацюваннями, додати своє.

Наталія ГАВРИШ

Що ж робити? Педагоги ЗДО мають допомогти батькам працювати в режимі віддаленого освітнього процесу.

Це мають бути чіткі поради щодо кількох варіантів схваленого **регламенту організації життєдіяльності дітей (на кшталт режиму дня)**, у якому було б місце і заняттям, і грі як основному виду діяльності, й самостійній творчості, а також пропозиції щодо тематичної спрямованості й домінування тих чи інших видів активності дітей для кожного дня (на кшталт розкладу занять — не більше 1-2 на день).

Зусилля педагогів мають бути спрямовані на **створення спільного з батьками інформаційного банку** (різноманітних розвивальних, інформаційних, художніх матеріалів з різних тем), щоб максимально полегшити виконання ними щоденних завдань. Треба спробувати надавати таку допомогу хоча б потижднево, забезпечуючи можливість щоденного супроводу освітнього процесу, що відбувається в домашніх умовах, і долучення до нього за потреби. Це велика робота, і вона потребуватиме значних ресурсів. Тож можна не боятися, що вихователі байдикуватимуть.

А взагалі-то страшно подумати про наслідки тривалого роз'єднання дітей і педагогів, всіх людей. Не можна дозволити собі й малечі звикнути до “курортного” безділля — вийти із цього стану розбалансованості буде дуже важко. Це завдання, а також **збереження навичок реальної взаємодії між поколіннями** дуже важливі для успішного існування соціуму, для нашого виживання як цивілізації.

Ірина РОМАНЮК

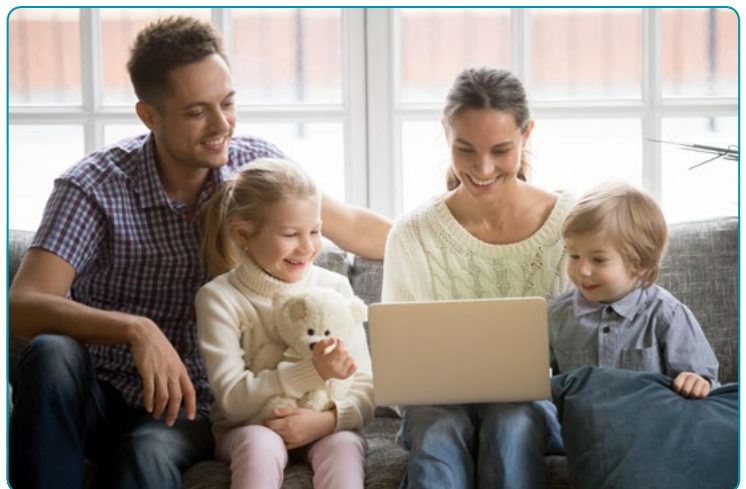
Батькам доцільно пропонувати своєрідну **“карту дня (тижня)” для дитини або чек-ліст на кожен день (тиждень)**, де буде перелічено можливості долучення до онлайн-занять (створених виховательською) або навчання через розвивальні комп'ютерні ігри з певного розділу програми, вибрані педагогом з онлайн-ресурсів, руханки, пісеньки, інші вправи чи активності, які можна опанувати вдома з дитиною. Батьки можуть рухатися за запропованою картою або обрати власний шлях.

Вихователька може щодня розробляти зміст освітньої діяльності відповідно до затвердженого тематичного проекту і плану роботи закладу. Завдання педагога полягає в тому, щоб запропонувати батькам найбільш різноманітні й ефективні методи та прийоми роботи з дітьми. Необхідно забезпечити батьків послідовними інструкціями, презентаціями, мультфільмами відповідно до тем у формі навчальних та розвивальних занять.

На теренах інтернету є багато пропозицій щодо того, чим зайняти дітей удома. Роль педагога — підказати ті, з якими можна робити це цілеспрямовано, не забуваючи про час для релаксації й для нудьги.

Нудьга турбує дитину, спонукає вдаватися до якихось дій, придумувати якісь ігри, а отже, навчає адаптуватися в нових умовах життя.

Утім я впевнена: навіть якщо пряме навчання дітей дошкільного віку не здійснюватиметься упродовж тривалого часу, а тим паче через екрани, маллята не втратять прагнення до пізнання, дії, руху, якщо в їхніх родинах підтримуються дружні стосунки й правильна траєкторія виховання.

Як, попри необхідність упровадження дистанційного навчання, не знехтувати провідну діяльність дошкільнят – гру?

Ірина РОМАНЮК

Якщо педагоги зможуть розробити на допомогу батькам згадані вище “тижневі карти” або чек-листи на кожний день, де обов’язково будуть передбачені сюжети для розгортання сюжетних ігор, рухливі ігри та забави, які можна проводити вдома, а батьки відповідально до цього поставляться, то гра не буде знехтувана. Все залежить від укладу сім’ї.

Катерина КРУТІЙ

Це можливо тільки за умови, коли сам вихователь сповідує цінності дитячої гри. Тоді педагог нагадає батькам і про “халабуди”, і про особистий простір дитини, і про іграшки, які спонукають до гри. У ситуаціях організації взаємодії з дітьми та батьками найповніше проявляються професійні якості вихователя.

Наталія ШАЛДА

Щоб не знехтувати дитячу гру, варто “підкидати” батькам цікаві ідеї та сюжети для спільних ігор. Від банальних — “Супермаркет”, “Дитячий садок”, “День народження”, “Будівельний майданчик” — до... приготування справжньої піци (торта, тістечок, бутербродів, цукерок, круасанів, пиріжків, лимонадних напоїв) для “домашньої кав’ярні”.

Хто з дітей відмовиться шукати скарб у власній оселі за допомогою мапи? А можна доручити малюку знайти справжню павутину, поспостерігати за нею, прибрати її, а з бабусиної пряжі (звісно ж, з її

дозволу) сплести власне павутиння, перетворитися на спритного казкового павучка, та ще й придумати правила поведінки для всіх домашніх, аби павутина з ниток проіснувала якомога довше.

Життєвий і педагогічний досвід переконує, що, як би довго не тривав карантин, лічбу, вміння виконувати звуковий аналіз, розв’язувати задачі та приклади, цифри і склад числа та багато іншого діти обов’язково опанують. Сьогодні головне — допомогти дорослим і малюкам перебувати в гармонії, перейматися головним — емоційним станом тих, хто поряд, підтримувати одне одного. Батькам — зігрівати любов’ю малят і своїм прикладом вчити дарувати любов навзаєм. Приємно і з користю проводити спільний час: спілкуватися, гратися, читати книжки, обмінюватися враженнями, дивуватися звичним речам, знаходити перлинки-секрети у звичайнісіньких предметах довкола... ■

Читайте онлайн під час карантину!

На період карантину видавництво “Світич” відкрило доступ до електронних версій журналів “Дошкільне виховання”, “Палітра педагога” та “Джміль”.

Як читати журнали онлайн

1. Заходьте на сайт jmil.com.ua
2. Реєструйтеся і отримуйте новини про вихід улюблених журналів.
3. Дізнавайтеся з інформаційних листів коди доступу до електронних версій.
4. Завантажуйте публікації, вводьте код доступу (пароль) та читайте онлайн.

Налагоджуймо роботу в нових умовах разом!

ПЕРЕДПЛАТИТИ ЖУРНАЛ

